

УДК 657

Слободян Володимир

к.е.н., професор

Подільський державний аграрно-технічний університет

м. Кам'янець-Подільський

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ

Анотація

Наведено результат досліджень організації бухгалтерського обліку у фермерських господарствах. Проаналізовано стан функціонування елементів організації бухгалтерського обліку: план рахунків бухгалтерського обліку, форма бухгалтерського обліку, облікова політика підприємства, система фінансової звітності. Висловлена пропозиція щодо удосконалення цих елементів організації обліку.

Ключові слова: організація бухгалтерського обліку, план рахунків, форма бухгалтерського обліку, облікова політика, фермерське господарство.

Від раціональної організації бухгалтерського обліку в значній мірі залежить достовірність та своєчасність отримання облікової інформації, яка є основою прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Це відноситься і до фермерських господарств, в яких в залежності від розмірів підприємства та інших факторів організовується дещо спрощений варіант ведення обліку.

Окремі елементи організації обліку (робочий план рахунків, форма бухгалтерського обліку, облікова політика підприємства, фінансова звітність) обираються самостійно фермерським господарством з варіантів, передбачених відповідно нормативними документами. При цьому виникають питання щодо адекватного вибору цих елементів відповідно до реального організаційно-економічного стану фермерського господарства.

Питання організації бухгалтерського обліку висвітлено українськими вітчизняними-економічними, зокрема Дем'яненком М. Я., Сабном П. Т., Жуком В.М., Хеминем П. Я., Довбушом А. В., Пелюхом В. М. та іншими.

Так колективом авторів за редакцію Дем'яненка М. Я. розглянено весь комплекс питань організації обліку фермерського господарства. Цей матеріал викладено в посібнику, який може слугувати основним для практичної побудови обліку ФГ [1].

Облік фінансових результатів, організаційно-економічні аспекти розглядаються в публікаціях Довбуша А. В. [4], Пелюха В. М. [2] та інших авторів. Однак, потребує додаткового дослідження питання практичного використання нормативних документів бухгалтерського обліку стосовно конкретних умов фермерських господарств.

Основною метою дослідження є аналіз практичної реалізації елементів організацій бухгалтерського обліку фермерського господарства та подання пропозицій щодо їх удосконалення

Бухгалтерський та податковий облік фермерських господарів ведеться відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України», Положень (стандартів) бухгалтерського обліку з змінами і

доповнення, Податкового кодексу України, інших нормативних документів з питань організації бухгалтерського обліку та оподаткування, наказу Про облікову політику підприємства.

Робочий план рахунків фермерського господарства (в т. ч. ФГ «Олівк» чернівецької області) «Олівк» складений на підставі типового Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємства який затверджений Міністерством фінансів України від 5 травня 2001р. №389/5580.

Послідуючими рішеннями МФУ внесено ряд змін та доповнень до цього Плану рахунків:

1. Введено додатково такі рахунки:
 - 21 «Поточні біологічні активи»;
 - 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;
 - 74 «Інші доходи»;
 - 90 «Собівартість реалізації»;
 - 96 «Інші витрати».
2. Виключено з плану рахунків такі рахунки:
 - 84 «Витрати операційної діяльності»;
 - 85 «Інші витрати».

Аналіз цих рішень показує, що такі зміни зроблені цілком логічно і відповідають вимогам сучасного стану економіки.

Зокрема введення рахунку 21 «Поточні біологічні активи» обґрунтовано, так як прийнято НП(С)БО 30 «Біологічні активи», а рахунок 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» - поповнення державної фінансової підтримки фермерських господарств. Ведення рахунку 74 «інші доходи» є правомірним, оскільки на рахунку 70 «Доходи від реалізації» не є логічним відображати інші доходи, зокрема інвестиції та фінансової діяльності. Теж саме стосується рахунків 90 «Собівартість реалізації», та 96 «Інші витрати», які раніше відображались на рахунку 8-го класу, що було не зовсім логічним.

Тому в даний час суб'єкти малого підприємства (в т. ч. фермерські господарства) можуть використовувати новий План рахунків, що складається з переліку в 28 рахунків. З цього переліку відносяться:

- до класу 1-5 рахунків (10, 13, 14, 15, 18);
- до класу 2-4 рахунки (20, 21, 23, 26);
- до класу 3-5 рахунків (30, 31, 35, 37, 39);
- до класу 4-4 рахунки (40, 44, 47, 48);
- до класу 5-1 рахунок (5)
- до класу 6-3 рахунки (64, 66, 69);
- до класу 7-3 рахунки (70, 74, 79);
- до класу 9-2 рахунки (90, 96).

Даний План рахунків в принципі дозволяє облікувати будь-які господарські операції фермерських господарств на рахунках в укріпленому вигляді. Безумовно, в конкретному підприємстві використовуються не всі із зазначених рахунків, оскільки можуть не бути всі передбачені планом об'єкти обліку.

Таблиця 1

Типовий та робочий План Рахунків фермерського господарства «Олівік»

Типовий план для малих підприємств		Робочий План ФГ «Олівік»	
Код	Назва синтетичного рахунку	Код	Назва синтетичного рахунку
10	Основні засоби	10	Основні засоби
13	Знос необоротних активів	13	Знос необоротних активів
14	Довгострокові фінансові інвестиції	-	Не використовуються
15	Капітальні інвестиції	-	Не використовуються
18	Інші необоротні активи	-	Не використовуються
20	Виробничі запаси	20	Виробничі запаси
21	Поточні біологічні активи	-	Не використовуються
23	Виробництво	23	Виробництво
26	Готова продукція	26	Готова продукція
30	Каса	30	Каса
31	Рахунки в банках	31	Рахунки в банках
35	Поточні фінансові інвестиції	-	Не використовуються
37	Розрахунки з різними дебіторами	37	Розрахунки з різними дебіторами
39	Витрати майбутніх періодів	-	Не використовуються
40	Власний капітал	40	Власний капітал
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	-	Не використовуються
48	Цільове фінансування і цільові надходження	-	Не використовуються
55	Інші довгострокові зобов'язання	-	Не використовуються
64	Розрахунки за податками і платежами	64	Розрахунки за податками і платежами
66	Розрахунки з оплати праці	66	Розрахунки з оплати праці
69	Доходи майбутніх періодів	-	Не використовуються
70	Доходи від реалізації	70	Доходи від реалізації
74	Інші доходи	74	Інші доходи
79	Фінансові результати	79	Фінансові результати
90	Собівартість реалізації	90	Собівартість реалізації
96	Інші витрати	96	Інші витрати
28	Всього рахунків	17	Всього рахунків

Так, в даному підприємстві – фермерському господарстві «Олівія» використовується в даний час 17 рахунків (2 рахунки класу 1, 3, рахунки класу 2, 3 рахунки класу 3, 2 рахунки класу 4, 2 рахунки класу 6, 3 рахунки класу 7 і 2 рахунки класу 9), що цілком задовольняє його потреби в обліковому відображенні об'єктів обліку (таблиця). Для обліку фінансових результатів передбачено 5 рахунків:

- 70 «Доходи від реалізації»,
- 74 «Інші доходи»,
- 79 «Фінансові результати»,
- 90 «Собівартість результати»,
- 96 «Інші витрати».

Безумовно, при розширенні діяльності ФГ, особливо при отриманні

земельних паїв в оренду в значних обсягах може стати питання про перехід до звичайного Плану рахунків, який використовується для середніх і великих підприємств.

Фермерське господарство «Олвія» веде бухгалтерський облік з аспрощеною формою, передбаченою Методичними рекомендаціями Міністерства фінансів від 25 червня 2001р. Цим документом передбачено ведення таких реєстрів:

- Відомість 1-м «Облік грошових коштів»;
- Відомість 2-м «Облік записів»;
- Відомість 3-м «Облік розрахунків»;
- Відомість 4-м «Облік необоротних активів та амортизації (зноси)»;
- Відомість 5-м «Облік витрат, доходів, фінансових докладів капіталу»;
- Оборотно-сальдова відомість.

Таким чином, ФГ «Олвія» облік фінансових результатів веде у відомості 5-м в розділах:

- Розділ I «Облік витрат»
- Розділ III «Облік доходів і фінансових результатів».

Технологічна схема ведення обліку при спрощеній формі обліку виглядає так: підставою для заповнення відомостей (в т.ч. відомості 5-м) є первинні документи, з відомостей дані заносять в оборотно-сальдову відомість, яка є основною для складання фінансової звітності.

Зміни до спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку зумовлюють необхідність внесення коректив до реєстрів бухгалтерського обліку малих підприємств, в яких і досі використовуються рахунки, виключені з Плану. За умови відповідної модифікації Методичних рекомендацій, відомість 5-м по обліку витрат (зокрема, витрат на виробництво), доходів і фінансових результатів, власного капіталу, витрат майбутніх періодів та забезпечують майбутніх витрат і платежів можна буде використовувати як базовий узагальнюючий документ для заповнення Звіту про фінансові результати.

На сьогодні все більшого поширення набуває комп'ютеризована форма бухгалтерського обліку, яка є дуже зручною та економічною, з точки зору витрат часу на розрахункові процеси. Адже при застосуванні такої форми обліку необхідність у ручних розрахунках зникає. На нашу думку, перехід до комп'ютеризованої форми обліку є одним з головних удосконалень.

Що стосується організації підготовки та подання звітності, то в більшості досліджувальних господарств, де раціонально організований облік, проблем в цьому питанні немає. В значній мірі це обумовлено тим, що фермерські господарства подають обмежений перелік ферм фінансовою звітністю (ферми) та їх зміст є теж спрощеним.

Аналіз нормативних документів щодо організації бухгалтерського обліку фермерського господарства свідчить що в Україні створено достатнє нормативно-правове забезпечення цього процесу. Разом з тим для покращення практичного облікового забезпечення діяльності дирмерських господарств слід удосконалювати облікову політику шляхом ведення відповідного показу підприємства та удосконалювати форми обліку на базі використання комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел

1. Облік у селянському (фермерському господарстві): / [М.Я.Дем'яненко, П.Т.Саблук, О.Д.Радченко, Л.Е.Лавриненко, В.М.Жук та ін.]. – К.:ІАЕ, 2001.-403с.
2. Пелюх В.М. Посібник фермера-орендаря (організаційно-економічні аспекти): навчальний посібник / В.М.Пелюх,С.І.Дем'яненко. – К.: Урожай, 1993.- 96 с.
3. Комин П.Я. Облік у фермерському господарстві: навчальний посібник / П.Я. Хомин. – К.: ІСДО, 1993.-96с.
4. Довбуш А.В. Визначення фінансових результатів фермерських господарств / Збірник наукових праць Подільського ДАТУ, випуск 21 – м. Кам'янець – Подільський: ПДАТУ, 2013. – с.170-174.
5. Методичні рекомендації по організації та ведення обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджені Міністерством аграрної політики України від 2 липня 2001 р. № 189 // Все про бухгалтерський облік: 2001.- №77. – с. 53-63.

УДК 657.1

Смірнова Олександра

к.е.н., доцент, завідувач науково-дослідного відділу

Стадник Марина

молодший науковий співробітник

Науково-дослідний інститут фінансового права

Національного університету державної податкової служби України

м. Ірпінь

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ

Анотація

Статтю присвячено дослідженню виникнення фінансової звітності в історичній ретроспективі. Розкрито етапи становлення Міжнародних стандартів фінансової звітності та встановлено зв'язок з національними Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Ключові слова: *фінансова звітність, бухгалтерський облік, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.*

Найважливішим джерелом сучасної системи інформаційного забезпечення процесу прийняття економічних рішень в умовах невизначеності та обмеженості ресурсів є фінансова звітність. Підвищення ролі як фінансової звітності, так і бухгалтерського обліку в цілому є результатом розширення кола суб'єктів управління підприємством, тобто суб'єктів, які мають право приймати інвестиційні та інші господарські рішення спираючись на дані фінансової звітності.